

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. VI.

Vsebina: 53. S. C. Concilii litterae de satisfactione missarum. — 54. Poročilo o delovanju „Sodalitatis Ss. Cordis“ l. 1906. — 55. Nabiranje milih darov za pogorelce v Zgornjih Danjah. — 56. Naznanila in priloge za nakazanje petletnic so kolkovnine proste. — 57. Ameriški matični izpiski. — 58. Tečaj za paleografijo 15.—18. veka. — 59. Duhovne vaje. — 60. Slovstvo. — 61. Konkurni razpis. — 62. Škofijska kronika.

1907.

53.

S. C. Concilii litterae de satisfactione missarum.

Recenti Decreto *Ut debita* diei XI mensis Maii MCMIV, haec S. Congregatio, varias complexa leges ante iam latas de Missarum oneribus religiose adimplendis, adiectis opportunis declarationibus interpositâque severa sanctione, providere studuit ut res omnium sanctissima summo apud omnes in honore esset, periculumque amoveretur, ne quis ullo modo piis fidelium voluntatibus quidquam detraheret. Hae tamen quum essent Sedis Apostolicae curae et Episcoporum sollicitudines, non defuerunt abusus ac legis violationes, super quae Sacra eadem Congregatio excitandam denuo censuit Antistitum vigilantiam.

Constat enimvero, haud paucos, non obstantibus notissimis canonicis praescriptionibus, minime dubitasse de Missarum accepta stipe suo Marte demere aliquid, retentâque sibi parte pecuniae, ipsas Missas aliis celebrandas committere, ea forte opinione ductos, id sibi licere vel ob assensum sacerdotis, animo plus minus aequo recipientis, vel ob finem alicuius pii operis iuvandi, exercendaeve caritatis.

Fuerunt etiam qui contra toties inculcatas leges, praesertim contra num. 3^m eiusdem Decreti, hoc genus industriae sibi adsciverunt, ut Missarum numerum, quem possent maximum, undique conquistum colligerent. Quo haud semel factum est, ut ingens earum copia manibus privatorum hominum fuerit coacervata; ideoque manserit obnoxia periculo, quod quidem, remotâ etiam humana malitia, semper imminet rebus privatae fidei commissis.

Denique sunt reperti qui, a lege discedentes expressa num. 5° Decreti, Missas celebrandas commiserint, non modo copiosius quam liceret largiri privatis, sed etiam inconsideratius; quum ignotis sibi presbyteris easdem crediderint, nominis titulive alicuius speciei

decepti, vel aliorum commendationibus permoti, qui, nec eos plane nossent, nec assumpti oneris gravitatem satis perspectam haberent.

Talibus ut occurratur disciplinae perturbationibus utque damna gravissima, quae violationem Decreti *Ut debita* consequi solent, pro viribus propulsentur, haec S. Congregatio, iussa faciens SSmi D. N. Pii Papae X, Episcopos omnes aliosque Ordinarios admonet, ut curam omnem et vigilantiam adhibeant in re tanti momenti, edoceantque clerum et administratores piorum legatorum, quanta ex inobservantia et contemptu legis pericula proveniant; quo onere ipsorum conscientia gravetur; quam temere arbitrium suum legibus anteponant, quas diuturna rerum experientia ad rei augustissimae tutelam collocavit; qua denique sese culpa obstringant; quibus poenis obnoxii fiant.

At malo radicitus extirpando Emi Patres necessarium insuper censuerunt huc usque praescriptis nova quaedam addere. Itaque re discussa primum in Congregatione diei 23 mensis Martii 1907, ac denuo in sequenti die 27 Aprilis, sub gravi conscientiae vinculo ab omnibus servanda haec statuerunt:

I. Ut in posterum quicumque Missas celebrandas committere velit sacerdotibus, sive saecularibus sive regularibus extra dioecesim commorantibus, hoc facere debeat per eorum Ordinarium, aut ipso saltem audito atque annuente.

II. Ut unusquisque Ordinarius, ubi primum licebit, suorum sacerdotum catalogum conficiat, describatque Missarum numerum, quibus quisque satisfacere tenetur, quo tutius deinceps in assignandis Missis procedat.

III. Denique si qui vel Episcopi vel sacerdotes velint in posterum Missas, quarum exuberet copia, ad

Antistites aut presbyteros ecclesiarum quae in Oriente sitae sunt, mittere, semper et in singulis casibus id praestare debent per S. Congregationem Propagandae Fidei.

His autem omnibus ab infrascripto Secretario relatis eidem SSmo D. N. in audientia diei 28 mensis Aprilis, Sanctitas Sua deliberationes Emorum Patrum

ratas habuit et confirmavit, easque vulgari iussit, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae die 22 mensis Maii 1907.

† **Vincentius Card. Episc. Praenestinus**
Praefectus.

C. De Lai
Secretarius.

54.

Poročilo o delovanju „Sodalitatis Ss. Cordis“ 1. 1906.

Skozi vsa pisma sv. apostola Pavla se vleče kakor rdeča nitka misel, da se mora vsak, kdor stopi v službo Kristusovo, požrtvovalno zatajevati; zlasti duhovnik mora delati, čeprav se uniči, čeprav mu to delovanje razjeda njegovo življenje.

Duhovnik je sv. apostolu „delavec“ in „vojak“. Trudapolno je življenje vojaka v vojski in zahteva veliko srčnosti in vztrajnosti. In — dnevi našega življenja so kakor dnevi dninarja. Koliko potu mora preliti dober delavec pri delu na polju v hudi vročini, koliko mraza mora prestati po zimi, pri vsem tem pa mora še pomanjkanje trpeti in prištevanje med najnižje sloje. „Laboro certando“ — tako o sebi samem govori sv. apostol. Nismo prejeli duha strahu, pravi dalje, ampak duha moči in ljubezni in s tem kaže, da moramo pri vztrajnem delu porabljeni vse svoje moči. Sv. apostol sicer zelo poudarja naravno človeško slabost in nezmožnost, po drugi strani pa vendar tako živo, tako strogo opozarja na dolžnost dela s pomočjo milosti božje, da nobeden drugi ne tako. On sam pri delu in vztrajnosti ne pozna nobenega zadržka, nobene meje. Ves svet hoče pridobiti za Kristusa, čeprav bi moral še toliko trpeti, še toliko žrtvovati; nobeno delo mu ni pretežko, nobeno trpljenje preveliko; vnema se k vztrajnosti, navdušuje se za trpljenje s tem, da sam sebi prigovarja: „Nisi se še ustavljal do krvi.“ Torej, do krvi je treba trpeti: tu šele je meja apostolskega delovanja.

Ako kdaj, so danes za nas duhovnike te besede jako pomenljive — delavci in vojaki moramo biti, „laboro certando“ moramo reči, če hočemo svoj narod obvarovati pogina, kajti, ako bi prevladali nasprotniki mora narod brez dvoma poginiti, najprej n r a v n o, pa tudi materijalno. Na nraven pogin naroda delujejo, ki po svojih časopisih širijo moderno svetovno naziranje in kličejo: proč od Boga, proč od Kristusa, proč od cerkve, proč od duhovnikov. Na nraven pogin delujejo, ki izpodkopavajo vso avtoriteto zlasti onim, ki so prvi v boju bodisi z besedo, bodisi s pisanjem, najprej pa višjim pastirjem. Kam pride narod, ako ne

bo nikogar več spoštoval, nikogar poslušal, ne papeža, ne škofov, ne duhovnikov? Ako se upre tej avtoriteti, ne bo poznal tudi nobene druge avtoritete in to po pravici; v čigavih rokah bo potem le slepo, nesrečno orodje? Na to le misliti je grozno.

Ako nam je najprej n r a v n o življenje našega naroda pri srcu, mora sedanji čas vsak duhovnik biti na svojem mestu delavec in vojak; vojak, da brani, delavec, da duševno polje obdeluje; tu pa je potrebno apostolske srčnosti in odločnosti.

Znamenja časa so resnobna. Pazimo, da nas ne bo zadelo očitanje Odrešenikovo, da znamenj časa nismo razumeli. Dan na dan se hujska narod zoper Boga, zoper Cerkev in njene predstojnike po brezbožnih časnikih; ne pozabimo in ne prezrimo, da se vedno kaj prime. Tu je treba največje opreznosti. Seveda oni, ki se z vso odločnostjo v bran postavljajo temu početju nimajo pričakovati kaj prida priznanja. Svet ima vedoma prav nalašč dvojno mero za presojevanje posvetnih stvari in nadnaravnih stvari. Ako se kdo z vso odločnostjo poteguje za samo naravno stvar, za naravno pravo, ga kujejo v zvezde, ako se pa kdo bori do krvi in do ječe za najvišje nazore, za najvišje resnice, za večni blagor, se norčujejo iz njega in stavijo mu ovir, kolikor le morejo. To je res čudno, toda tak je danes svet. Glejmo le, s koliko navdušenostjo se boré višji pastirji in duhovniki za krasne idealne namene, in kakošno priznanje imajo za to?

„Nisem prišel miru prineset na zemljo, ampak meč.“ Bojevalna je bila cerkev na zemlji vedno, bojuje se zlasti dandanes, toda brez strahu. Vojskujejo se t u p a t a m narodi za nekaj kvadratnih milj zemlje v ljuti vojski, v kateri na tisoče ljudi izgubi svoje življenje; ti boji prinašajo bedo in revščino v najubožnejšo kočjo in pogoltnejo milijarde premoženja. Hudo je vse to; toda vsakdo čuti, da narod, ki bi se ne upiral krivičnim zahtevam, bi podpisal svojo lastno smrtno sodbo. Narod, ki nasprotniku pustil, da mu vzame nekaj kvadratnih milj zemlje; mu bo vzal še drugo in

naposled vse; — narodna samostojnost se bo izgubila in tak brezbrizen narod ni zaslužil boljše usode.

Obrnimo to na sv. Cerkev in na sv. vero. Ko bi Cerkev ne branila pravice in resnice, bi ne zaslužila družega, kakor da jo on, ki je rekel: Jaz sem resnica, — zavrže. In vsak duhovnik posebej, ki bi ne branil najlepših svetinj naroda, vere, resnice in pravice, ter bi mirno gledal, da jih sovražnik z nogami tepta in narod pogublja — bi bil izdajalec. — Blagor naroda sloni na navdušeni veri. „Nespametni so vsi ljudje, ki nimajo spoznanja božjega,“ pravi psalmist. Veliko lepoga ima sicer zemlja, ako pa se vse odtrga od Boga, je na zemlji vse tako prazno in žalostno, tako otožno. „Tukaj se brenka na strune, tamkaj se žaluje in zdihuje, tukaj se kratkočasijo lahkoživci, tam se prepirajo pijanci, tukaj ljubezniva mladina v vsej svoji lepoti, tamkaj ljudje, ki jih razjedajo garje, rak in gobe;“ tako opisuje nekdo življenje človeško in pristavlja: „ne vem, sestoji li svet iz nektarja ali iz strupa.“ In vendar je v srcu človeškem globoko ukoreninjena želja po sreči. Pa, ali se dobi kje sreča brez Boga, brez vere? Tisočintisoč let se je to poskušalo, pa zaključek vseh poskušanj je bil: Vse je nečimerno! Ohranimo narodu, ako ga hočemo ohraniti srečnega, nebeški dar sv. vere, resnice in pravice!

Hvala Bogu, imamo res mnogo srčnih in odločnih duhovnikov, ki se z vso odločnostjo žrtvujejo za blagor naroda! Hvala Bogu, da se sedaj naš narod v veliki večini s studom proč obrača od zapeljivih nauk! Bo pa li vsak tak ostal tudi v prihodnosti? Brez dvoma smemo trditi, da bo zapustil Boga in zabredel v veliko revščino — ako ga zapusté duhovniki. Toda duhovniki ga ne bodo zapustili, nikdar se jim ne bo moglo očitati, da so oni krivi pogube narodove, kajti duhovniki zajemajo svojo navdušenost svojo požrtvovalnosti pri pravem, živem viru, ki nikdar ne vsahne, pri presvetem Srcu Jezusovem v presvetem Rešnjem Telesu. In dokler se bo to godilo, dokler se bodo duhovniki in verniki z živo vero in gorečo ljubeznijo bližali temu zakramentu, vsi sovražniki ne bodo mogli pogubiti naroda, — do krvi, do mučeništva se bodo ustavljali sovražnim nakanam.

Z zaupanjem do presvetega Srca molijo „Sacerdotes adoratores“ pred sv. Rešnjem Telesom Njega, ki je vir vse moči, vse tolažbe. Z zaupanjem, z živo vero prihaja ljudstvo v „večni molitvi“ počastit Njega, ki je edino naše upanje. Dokler se bo vse to godilo, se nam ni treba ničesar bati.

Vsa gorečnost, vsa vnema dobrih duhovnikov za idealni pa tudi materialni blagor našega naroda pa se kaže pri konferencah. Koliko lepih misli, koliko lepih nasvetov se bere v nekaterih jako natančno pisanih zapisnikih! Koliko praktične tvarine obsegajo vse konference, nam kaže pregled vseh obravnav!

Pisani elaborati. Temeljito so nekatere tvarine obravnali v spisanih izdelkih nastopni čč. gospodje:

Ljubljana. Brajc: Občevanje duhovnika z učitelji.

Idrija. Lah: Pomen katoliškega političnega društva; Perko: Ples v Marijinih družbah.

Kamnik. Cegnar: Zdravilo zoper sedanjo dobo; Češčenje presv. Srca Jezusovega; Merkun: Širimo dobre časnike; dr. Merhar: Rim in sedanji papež.

Kranj. Pokorn: O testamentu duhovnikovem; dekan Koblar: Župna pisarna in duhovni pomočniki; Val. Sitar: Organizacija Marijine družbe v dekaniji; Lovretič: O alkoholizmu; P. Štefan Geier: Priprava na pridigo.

Leskovec. Kreč: O lepoti cerkve.

Šmartno pri Litiji: Koblar: Pomanjkljivosti spovedovanja; Petrič: De cultu B. M. V.; Kralj: Duhovnik pred oltarjem.

Loka. Jurij Karlin: O oporoki.

Moravče. Mali: O slabem in dobrem vplivu knjig na človeka; Ocepek: Splošna volivna pravica v smislu Škof Lista; Kramar: Metodični poduk v verouku.

Postojna. Merkun: Civilni zakon; Wester: Kako ravnati z ogrskimi državljani, ki žele v tujini skleniti zakon?

Radoljica. Mrak: Kakšne posebne socialne naloge ima izvrševati duhovnik v sedanjih dneh? Ahačič: Kaj naj tolaži dušnega pastirja, kadar kljub vsemu trudu ne doseže zaželenega uspeha?

Ribnica. Skubic: Na kaj naj se duhovnik ozira, kadar dopisuje v časnike? Pomen rubrik pri sv. maši in nekatere najnavadnejše napake pri maševanju; Kerin: Potreba in korist pouka za matere; Kaplan in cerkveno uradni spisi; Krumpetar: Duhovnik ob občinskih volitvah; O duhovnikovi strogosti; Duhovnik in gostilna; Horvat: O duhovnikovi milobi; Ocena katekizma o milosti in zakramentih; De limbo infantium; Kozelj: Nekaj praktičnih navodil za vzgojevalno katehiziranje; Plahutnik: Kakšna pokora naj se naklada pri spovedi?

Trebnje. Štrajhar: Diagnoza novega učnega šolskega reda.

Trnovo. Lovšin: Ali mora biti duhovnik svetjši kot svetovniki? Škrjanec: Kaplan in cerkveni spisi; Orehek: Alkohol in šolska mladina.

Vipava. Marčič: Koliko sme in kako naj govori duhovnik na prižnici o volitvah; O prosti šoli; Demšar: Ponarejanje vina; Lavrič in Kromar: Vzroki slabe udeležbe pri popoldanski službi božji; Lavrič: Kako navajati otroke, da se bodo s pridom udeleževali sv. maše.

Vrhnik. Jemec: O katehetskih učnih oblikah; Sušnik: Zakaj smo svetu tuji?

Hospitacije. Velikega pomena za poučevanje krščanskega nauka so hospitacije, kakršne so se vršile pri sestankih v nekaterih dekanijah. Zlasti mladi duhovniki, ki še nikdar niso slišali kake kateheze razen v semenišču, se pri teh hospitacijah lahko mnogo naučijo, kakor tudi pri razgovoru in kritiki o katehezi. Minulo leto so imeli hospitacije v Škofji Loki (nastopila sta čč. gg. Bajc in Čerin), v Moravčah (Kramar), v Trnovem (dekan dr. Kržišnik), v Košani, v Trnovem, v Žužemberku.

Obravnavane tvarine.

Ljubljana: O štolnini (dekan kanonik Sušnik). O podpisih zoper zakon za ločitev (kanonik Sušnik). O abstinenci (Finžgar). O priznanju za osebno dohodnino (Kolar). Občevanje duhovnika z učitelji (Brajc). Kako si pridobi katehet ljubezen šolskih otrok (Magajna). O pomanjkljivosti pri sestavi cerkvenih računov (dekan kanonik Fettich-Frankheim).

Cirknica. —

Kočevje. —

Idrija. Pomen skupnih sestankov (dekan Arko). Metoda katehetskega pouka (Oswald). Poročilo o dekanem shodu (dekan Arko). Kako izvesti določbe o pogostem sv. obhajilu (Lah). O abstinenci (Zelnik). Važnost katoliških shodov (dekan Arko). Pomen katoliškega političnega društva (Lah). O novih vzrokih za spreglede zakonskih zadržkov (Ferjančič). Ples v Marijinih družbah (Perko).

Kamnik. 9 konferenc. Spovedna molčečnost (P. Engelbert Pollak). O novem učnem redu (dekan Lavrenčič). O zakonski reformi (Val. Bernik). O kolportaji (Franc Bernik). Tvarina, določena za shod dekanov, in poročilo o shodu (dekan Lavrenčič). Dekalog in državni kazenski zakonik (Štrukelj). O pogostem svetem obhajilu (Jamnik). Zdravilo zoper sedanjo dobo „češčenje presv. Srca Jezusovega“ (Cegnar). O veliki obljubi presv. Srca Jezusovega (Fr. Rihar). Širimo dobre časnike (Merkun). Resolucije III. katoliškega shoda z ozirom na kamniško dekanijo (dekan Lavrenčič). O edinstvi med duhovniki (Rebol). Rim in sedanji papež (dr. Merhar). Archiassociatio Sacerd. pro quotidiana ss. Euchar. sumptione (dekan Lavrenčič). Izobraževalna društva v dekaniji (Jovan).

Kranj. Razmere kateheta do šolskega vodstva z ozirom na novi učni red (Jan Debevec). Raiffeisenove posojilnice in duhovnik (Traven). O čebelicah (Mikš). O uspehu prošnje za odpravo žganjepitja (dekan Koblar). O duhovnikovem testamentu (Pokorn). Kako omejiti pijančevanje pri mrličih (Mikš). O vzvišenosti cerkvenega govorništva (Barle). O najnovejši slovenski

književnosti v vezani besedi (Pavšič). Župna pisarna in duhovni pomočniki (dekan Koblar). Organizacije Marijinih družb v dekaniji (Val. Sitar). Resolucije III. katoliškega shoda, katere v dekaniji najprej izvedimo (Barle). O pripravi mašnika na daritev sv. maše (Zupanc). Posli kaplanovi ob smrti župnikov (župnik Kukelj). O alkoholizmu (Lovretič). Priprava na pridigo (Pater Štefan O. Cist).

Leskovec. Kako bi se dalo ob času svatb odpraviti „voglarjenje“. Šolski in učni red in svobodna šola (župnik Lesjak). Brošura Wilhelm in Ernst. Razgovor o shodih Marijine družbe. O lepoti cerkve (Kreč). Kako naj vodi katehet otroke k evharističnemu Jezusu (Vilfan). Spregled cerkvenih oklicev.

Šmartin pri Litiji. Spolno vprašanje (Erjavac). Kako naj duhovnik deluje v šoli (Čibašek). Socialno vprašanje (Kralj). Novi učni red. Apostolstvo molitve (Podbevšek). O Metodi katehiziranja (Plantarič). Pomanjkljivosti spovedovanja (Koblar). De cultu B. M. V. (Petrič). Duhovnik pred oltarjem (Kralj).

Loka. Hospitacija v šoli (nastop g. Bajc) in kritika. O oporoki (Jurij Karlin, spis). Hospitacija v šoli (nastop g. Čerin) in kritika. Razmerje med duhovščino in šolo. Škofijski pastirski list. Raba table pri pouku krščanskega nauka (špiritual Nadrah). Kako naj uči župnik kaplana v pisarniških zadevah (Mihelčič). Kateheza o 6. božji zapovedi (špiritual Nadrah). O navidezni smrti. Praktični pouk ženinov in nevest (Šinkovec). Mladeniške Marijine družbe in telovadba (Rožnik). Kako naj duhovnik vpliva na mladeniče nabornike. Duhovnikov dnevni red (špiritual Nadrah). Abstinenčno gibanje (Šinkovec).

Moravče. Vzgoja mladine v zasebnem življenju (Hartman). Prva spoved otrok (Švigelj). O slabem in dobrem vplivu knjig na človeka (Mali). Splošna volilna pravica v smislu Škofijskega Lista (Ocepek). Misa de requiem (dekan Bizjan). Poljska znamenja, kakšna so in kakšna naj bodo (Švigelj). Delovanje duhovnikovo v društvih (Šparovec). Hospitacija in razgovor (nastop g. Kramar). Metodični poduk v verouku (Kramar). Najvažnejše rubrike po direktoriju (dekan Bizjan).

Novo mesto. —

Postojna. Novi šolski red (Železny). Civilni zakon (Merkun spis). Kako ravnati z onim, ki prestopi zopet v katoliško Cerkev (Remškar). Kako ravnati z zaročenci in exam. generali, specialni in confessionali (Abram). — Za leto 1905.: O papeževem dekretu 11. maja 1904 (Abram). Spisovanje matrik (dekan Gornik). Kako ravnati z ogrskimi državljani, kateri žele v tujini skleniti zakon (Wester).

Radoljca. Duhovska gorečnost, nagibi, pripomočki (Ahačič). Socialna demokracija (Seigerschmied) — se večkrat nadaljuje. Indeks in naši novejši pisatelji (Steržaj). Pastirski list do duhovnikov (dekan Novak).

Premišljevanje sv. križa, pomoček za gorečnost duhovnikovo (Val. Oblak). Socialni vpliv železničarjev na blejski kot (Mrak). Kako naj duhovnik praktično širi češčenje presv. Srca (Košir). O stavki in njenem pomenu (Mrak). Kako naj katehet pomaga reševati socialno vprašanje (Steržaj). Družinsko in versko življenje Slovencev na Porenskem in Westfalskem (P. Klemen Gram-povčan pri dveh konferencah). Zveličani Vianey (Vilman pri štirih konferencah). Pomen tiskane besede in knjižnice (Zabukovec). Kakšne posebne socialne naloge ima izvrševati duhovščina v sedanjih dneh (Mrak). Kaj naj tolaži dušnega pastirja, kadar vkljub vsemu trudu ne doseže zaželenega uspeha? (Ahačič). Nasveti.

R i b n i c a. 8 konferenc. Na kaj naj se duhovnik ozira, kadar dopisuje v časnike (Skubic). Potreba in korist pouka za matere (Kerin). Duhovnik ob občinskih volitvah (Krumpestar). Praeparatio ad visit. can. episcopi et sacram. confirm. (dekan Dolinar). Kaplani in cerkveno-uradni spisi (Kerin). O duhovnikovi strogosti (Krumpestar). O duhovnikovi milobi (Horvat). Nekaj praktičnih navodil za vzgojevalno katehiziranje (Kozelj). Duhovnik in gostilna (Krumpestar). Pomen rubrik pri sv. maši in nekatere najnavadnejše napake pri maševanju (Skubic). Nekatero najnovjše določbe glede genufleksij in inklinacij coram Sanctissimo (Krumpestar). Kakšna pokora naj se nalaga pri spovedi? (Plahutnik). Ocena katehizma o milosti in zakramentih (Horvat). De limbo infantium vel puerorum (Horvat).

S e m i č. —

Š m a r i j e. —

T r e b n j e. O škofovih rezervatih (Gabršek). Akcija zoper novi šolski red. O novem molitveniku. O testamentih (Kocijančič). Situacija Cerkve v današnjih časih (Oblak). Vzroki propada vere in dolžnosti duhovščine v našem času (Oblak). Kaj želi sv. Cerkev od duhovnikov glede „negotiatio“ in „de usuris“ (Hladnik). Vzgoja mladine (Štrajhar). Diagnoza novega učnega šolskega reda. (Štrajhar). Pastirski list avstrijskega episkopata (Bernard).

T r n o v o. De sacerdote in vita sociali (Škerjanec). O oklicih (Pehani). De mutua parochi et cooperat. relatione. Katere dokumente naj prinese ženin pred poroko (Lovšin). Kako naj katehet otrokom razloži, da je imel Jezus na zemlji mater in Očeta v nebesih (Škerjanec). Hospitacija v samostanski šoli (nastop gospoda dekana). Razgovor. Sitne sacerdos abstinentis? (Volc). O čem je spovednik dolžan podučiti spovedance? (Lenasi). Novi učni red (Lovšin). Hospitacija (nastop g. Bojanca) in razgovor. Kako je ravnati z grešniki iz navade in spovračljivci? (Bojanec). Asceza duhovnikova (Lenasi). Kateheza g. Škerjanca; razgovor. Ali mora biti duhovnik svetejši kot svetovniki? zakaj? ali smo? (Lovšin). O manualnih intencijah; o oskrbi pohablencev (Pehani). Vestnost duhovnega pastirja (Groznik).

Kolkovanje s posebnim ozirom na župne urade (župnik Škerjanec). Kaka pokora naj se naklada (Martin Škerjanec) Novi šolski red (Orehek). Hospitacija v deški šoli o 7. zapovedi; razgovor. Kako pridobiti mladeniče? (Oranič). Dolžnost poučevati v spovednici (Lenasi) Zakonski zadržki (Škerjanec). Hospitacija v šoli v Košani, II. razred, o milosti; kritika. De vestituticne (Orehek). Hospitacija v Trnovem, I. razred, Bog obljudi Odrešenika (Horvat). Kaplan in cerkveni spisi (Škerjanec, spis). Alkohol in šolska mladina (Orehek spis). Dolžnost duhovnika najprej skrbeti za svoje posvečevanje (dekan dr. Kržišnik). O kolportazi (Lovšin). Kako postopati s tistimi, ki zunaj cerkve postajajo (Cuderman). O farnih knjižnicah (Oranič). Kakšna želi imeti cerkev pokopališča (Orehek).

V i p a v a. Missa conventualis et missa privata. Kdaj se molijo molitve po sv. maši? (dekan Erjavec). Missa de Requiem (Zupančič). Šolsko vprašanje in novi učni red (Komar). Koliko sme in kako naj govori duhovnik na prižnici o volitvah (Marčič). Škofovo pastirsko pismo do duhovnikov (Lavrič). Konferenca dekanov v Ljubljani (dekan Erjavec). Tridnevnik in vedno češčenje. Nasveti: 1. naj se za te dni spovednikom podeli dispensa od posta, 2. pravica odvez od rezervatov, 3. maša coram exposito. Alkoholizem (dekan Erjavec). Poročilo g. dekana o vizitaciji. Vedenje duhovnikovo v družbi (Janc). O prosti šoli (Marčič). Ponarejanje vina (Demšar). Vzroki slabe udeležbe pri popoldanski službi božji in kako priti v okom (Kromar in Lavrič). Ženini in prejem sv. zakramentov. Kako navajati otroke, da se bodo s pridom udeleževali sv. maše (Lavrič).

V r h n i k a. O ascezi (Sušnik). Novi učni red. O katehetskih učnih oblikah (Jemec). Shodi proti pijančevanju. O tretjem redu sv. Frančiška (Sušnik). Katehet kot dušni pastir (Jemec). Nepredvidnost duhovnikova a) v občevanju z domačini, b) s tujimi (Lakmayer). Zakaj smo svetu tuji (Sušnik). Razna dušno pastirstvo tikajoča vprašanja.

Ž u ž e m b e r k. Kateheza o zakramentu sv. pokore (Zgaga). Novi učni red (Žavbi). Poročilo o konferenci gg. dekanov (Zupančič). Pastirski list knezoškofa. Določila glede volitev po raznih škofijskih listih (Žavbi). Priporočilo raznih družb. Razgovor in sklepi o prošnji „Podpornega društva cerkvenikov“.

N a s v e t i. Na nekatere pri konferencah stavljene nasvete se je neposredno odgovarjalo že v „Škofijskem Listu“.

Konferenca v Šmartnem pri Litiji vprašuje: Ali more župnik h konferenci krajnega šolskega sveta pooblastiti kaplana? in: naj škofijstvo naznani stalne namestnike. — Oboje po sedanjih postavnih določilih ni mogoče.

Konferenca v Radoljici želi: 1. Naj se šematizem tiska v slovenskem jeziku in se pritožuje, da se pre pozno izdaja.

Šematizem ni namenjen samo domači duhovščini, ampak se razpošilja po vseh avstrijskih škofijah in na razne domače in tuje urade. Umevno je, da se je treba tudi na one ozirati, ki ne umejo slovenščine. V dveh jezikih ga pa ni mogoče tiskati, ker bi bili stroški preveliki.

Šematizem izide vsako leto redno meseca februarja; le leta 1906. se je zakasnil radi stavke v tiskarni. L. 1907. je izšel 8. februarja. Le malokje izide nekoliko preje. Šematizem lahko izide o poljubnem času. Pri nas izhaja „ineunte anno“, torej v začetku leta.

Zato ima vse najnovejše podatke do dneva, ko se tiska zadnja pola. Ko bi čč. dekanijski uradi vselej pravočasno poslali potrebne podatke, in ko bi mogla tiskarna hitreje tiskati, bi lahko izšel tudi o novem letu. Knezoškofijska pisarna ne napravlja v tem oziru niti najmanjših ovir. Pomisliti je pa treba, da knjige, ki šteje 244 strani, tudi v najboljši tiskarni ne morejo natisniti v par dneh.

2. Naj škofijstvo dela na to, da se iz prometa odstranijo vse podobice, ki imajo tiskano na zadnji strani molitev: „Obljuba vednega devišva“. Želja je popolnoma upravičena in škofijstvo je katol. tiskovno na to opomnilo.

55.

Nabiranje milih darov za pogorelce v Zgornjih Danjah.

Veleslavno c. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko je z dopisom z dne 4. julija 1906 št. 4118/pr. doposlalo semkaj sledeči oklic:

„Dne 5. junija t. l. je v vasi Zgornje Danje pri Sorici v političnem okraju Kranj v ranih jutranjih urah nastal požar, ki je pospeševan od vetra v vaških poslopjih, izključno kritih s slamo, našel obilo netiva. V kratkem je bilo 6 hiš in ravno toliko gospodarskih poslopij vpepeljenih; bila je vsa imovina nesrečnega kraja vničena in nesrečni stanovniki niso mogli rešiti nič drugega nego svoje življenje. Vso živino, pohištvo in krmo je uničil ogenj.

Skupna škoda znaša 27.000 K, in je pokrita samo z zavarovalnino v znesku 5.430 K.

Od te velike nesreče zadeti stanovniki Zgornjih Danj so v skrajni bedi, iz katere se s svojimi močmi ne morejo pomagati; nujno so zatorej potrebni tuje pomoči.

V polajšanje njih bednega stanja razpisujem zatorej sklad milih darov po vsej kronovini.

Darovi se sprejemajo pri c. kr. deželnem predsedništvu, pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri vseh okrajnih glavarstvih, razglašali se bodo v časopisu „Laibacher Zeitung“ in oddali svojemu namenu.“

Vsed prošnje imenovanega c. kr. deželnega predsedništva se naroča čč. gg. dušnim pastirjem, naj označijo ta oklic z lece, nabrane darove pa naj odpošljejo na svoje mesto.

56.

Naznanila in priloge za nakazanje petletnic so kolkovnine proste.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je sporočila z dopisom z dne 31. maja t. l., št. 11.126, semkaj doslovno:

„Das k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht hat mit dem Erlasse vom 23. Mai 1907, Z. 19.543, nach Einvernehmen mit dem k. k. Finanzministerium anher eröffnet, daß die nach § 2 des Gesetzes vom 24. Februar 1907, R.-G.-Bl. Nr. 56, betreffend die Erhöhung

des Minimaleinkommens und der Ruhegehälter kathol. Seelsorger, bezw. nach § 1 der Durchführungsverordnung vom 6. März 1907 zu diesem Gesetze einzubringenden Anzeigen nach T. P. 75 lit. b des Gebührengesetzes vom 9. Februar 1850, R.-G.-Bl. Nr. 50, als stempelfrei zu behandeln sind.“

To se č. duhovščini s tem naznanja.

57.

Ameriški matični izpiski.

Mnogo ljudi iz naše škofije živi v Ameriki, ki se nameravajo pozneje povrniti iz Amerike zopet v svojo domovino. Ko se pa povrnejo nazaj, ne prinesejo s seboj niti rojstnih, niti krstnih listov v Ameriki rojenih otrok, niti poročnih listov v Ameriki poročenih, niti smrtnih listov v Ameriki umrlih oseb.

Vsi taki pridejo prej ali slej v okolnost, da se morajo izkazati z dotičnimi listinami, a nimajo ničesar pokazati, kar jim napravlja prav neljube neprilike.

Raditega se župnim uradom naroča, naj opozarjajo v Ameriko potujoče vernike, da si omislijo vse potrebne listine še v Ameriki, preden odidejo v domovino.

58.

Tečaj za paleografijo 15.—18. veka

se prične v Ljubljani v knjižnici kn.-šk. palače v torek, 5. avgusta, in bo trajal do vštetega petka, 9. avgusta, vsak dan po 3—4 ure. Namenjen je ta kurz samo duhovnikom ljubljanske škofije.

Snov: Kratka zgodovina popisne snovi, pisal, črnil, itd. Poznavanje starega latinskega pisma in onih oblik, ki so se izcimile iz njega. Značilne oblike raznih vekov. Kratice in njihova znamenja. Vezave in spojitve posamičnih črk; pojedinke (sigla) in monogrami. Razlika med knjižno in listinsko pisavo.

Temeljni podatki o listinah, njihovem sestavu in formulah. — Migljaji, kako je delati regeste in urejevati arhive. — Razen teh teoretičnih predavanj se bodo vršile posebno praktične vaje v berilu.

Gospodje, kateri se mislijo udeležiti tega tečaja, naj blagohotno prinesó s seboj iz svojih arhivov gradiva, ob katerem bo mogoče izvršiti vaje.

Razvrstitev ur in časa sploh po dogovoru ob začetku tečaja.

Kurz je brezplačen. Vodil ga bo g. dr. Jos. Mantuani, uradnik c. kr. dvorne knjižnice na Dunaju.

59.

Duhovne vaje.

Skupne duhovne vaje za duhovnike bodo letos od 26.—30. avgusta po navadnem redu.

Čč. gg. duhovniki, ki se jih mislijo udeležiti, naj se prijavijo semkaj ali vodstvu Alojzijevišča do 18. avgusta t. l.

60.

Slovstvo.

Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške Cerkve. S štiridesetimi slikami. Spisal Alojzij Stroj, spiritual v kn.-šk. duhovskem semenišču v Ljubljani. Odobril preč. kn.-šk. ordinarijat v Ljubljani 14. maja 1907, št. 2356. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. V Ljubljani 1907. Založila „Katoliška bukvarna“. — Tiskala „Katoliška tiskarna“.

Pričujoča knjiga je pripravna za učno knjigo v višjih razredih ljudskih šol, v meščanskih, nadaljeval-

nih in višjih dekliških šolah pa tudi za nižje razrede srednjih šol, kjer bo knjiga popolnoma zadostovala, zakaj po novem učnem redu je za ta predmet odločeno samo eno polletje.

Tvarina je razdeljena v štiri poglavja, ki govore o cerkvenih osebah, o sv. krajih, o sv. dejanjih, o svetih časih.

Slike se ozirajo tudi na slovenske pokrajine. Tu vidiš cerkev sv. Petra v Ljubljani, svetišče ljubljanske

stolnice, veliki oltar v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani, monštranco v Slavini, mašni plašč (iz Hasanovega plašča), dalmatiko in pluvial iz ljubljanske stolnice (vezenine cesarice Marije Terezije), notranjščino oglejske cerkve, Langusovo sliko: Jezus na križu itd.

Knjiga je grimerna tudi za zasebno rabo duhovnikom in pobožnim vernikom.

Dannerbauer, Praktisches Geschäftsbuch für den Kurat-Klerus Österreichs. 3. Auflage. Wien und Leipzig 1907. Carl Fromme.

Pred kratkim je začelo izhajati to znamenito delo v 3. izdaji. Vsakih štirinajst dni izide en snopič po 72 h (po pošti 76 h). Snopičev bo okoli 32. Ta izdaja se loči od poprejšnjih dveh s tem, da je v tej

gradivo razvrščeno po abecednem redu, kar vporabo močno pospešuje. Že okolnost, da se je pričelo z novo izdajo tako obširne knjige, kaže, da mora res potrebna in koristna biti. Nihče v njej ne išče sveta brez sadu. Česar mora dušni pastir sicer iskati po raznih knjigah in listih, dobi tu zbrano in urejeno v lepo celoto.

Dr. Beno Fritsch: „**Dotation** der katholischen Seelsorgegeistlichkeit“ in dostavek k temu delu: *Beilage*. Wien. Manz.

Dostavek, ki obsega zakon z dne 19. febr. 1902. in z dne 24. febr. 1907, stane 60., vse delo z dostavkom vred pa 3 K.

61.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija *Kočevska Reka* (Rieg) v kočevski dekaniji, stoječa pod patronstvom kneza Karola Auersperga.

Prosivci za to župnijo naj naslove svoje prošnje na imenovanega kneza.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj je določen 15. avgust 1905.

62.

Škofijska kronika.

Odlikovanje. Sv. Oče Pij X. je imenoval č. g. Ignacija Žitnika, državnega in deželnega poslanca, za svojega častnega komornika. — Nj. ces. in kr. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. je imenoval č. g. Antona Kržiča, profesorja na c. kr. učiteljskišči v Ljubljani itd., za častnega kanonika stolnega kapitlja v Ljubljani.

Umeščen je bil č. g. Adolf Knol na župnijo Kolovrat 3. junija t. l.

Premeščen je bil č. g. Alojzij Kurent, kapelan v Semiču, v Trebnje, Frančišek Rakovec, kapelan v Škocjan pri Turjaku, na Bloke.

Nameščen je bil č. g. Janez Sever, valetudinarij, za kapelana v Predosljih.

Konkurzni izpit so dovršili 12 in 13 junija t. l. čč. gg. Jakob Kleindienst, župni upravitelj v Se-

nožečah, Josip Kraker, župni upravitelj na Kočevski Reki (Rieg), Matija Okorn, kapelan v Žireh, Josip Pravhar, kapelan v Črnem Vrhu nad Idrijo.

V stalni pokoj je stopil č. g. Ivan Komljanec, c. kr. profesor in veroučitelj na c. kr. spodnji gimnaziji v Kočevju. Mesto veroučitelja na tej gimnaziji je v drugo razpisano. Zadnji rok za vlaganje prošenj je nastavljen c. kr. deželni šolski svet za Kranjsko na dné 25. julija 1907.

Umrla sta čč. gg.: Josip Samide, župnik v pok., 25. maja v bolnici v Kandiji pri Novem mestu; Janez Brce, kapelan v Dobrničah, 31. maja t. l. v Leoninum v Ljubljani. — Priporočata se v molitev čč. gg. sobratom.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dné 10. julija 1907.